

Varhaiskasvatus syksyllä 2020 viikko 50

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Tausta ja aiheet

Tausta

Aluehallintovirastot ja Opetus- ja kulttuuriministeriö ovat keränneet viikolla 50 Covid19 –tilanteeseen liittyen ajantasatietoa suomalaisilta varhaiskasvatuksen järjestäjiltä kahdella erillisellä kyselyllä.

- Varhaiskasvatuksen järjestämistä koskevaan kyselyyn vastasi 255 kuntaa (vastaus % 76,5) ja 222 (vastaus % tietoa ei saatavilla) yksityistä päiväkotij- ja esiopetusta tuottavaa varhaiskasvatuksen palveluntuottajaa.

Kunnat vastasivat omana toimintana järjestämäänsä varhaiskasvatusta koskien (kunnallinen varhaiskasvatus) ja yksityiset palveluntuottajat omaa toimintaansa koskien (yksityinen varhaiskasvatus)

Kyselyn otosta voidaan kokonaisuutena pitää edustavana.

Tulokset esitetään tässä infodiasarjassa

- valtakunnallisina ja alueellisina jakamatietoina
  - koskien kaikkia vastaajia yhteensä (kunnallinen & yksityinen varhaiskasvatus)
  - koskien julkisena palveluna tuotettua varhaiskasvatusta (kunnan oma toiminta)
- kyselyn avoimista kohdista tehtyinä sisällönanalyysin kuvauksina, jotka täydentävät jakaumatietoa.

Aiheet viikolla 50

- **Poissaolot**
  - Arvio varhaiskasvatuksen
    - poissaolojen määrästä verrattuna aiempiin syksyihin
    - hoitoaikojen kesto (syksyn aikana verrattuna aiempiin syksyihin)
    - Esiin nousevat erityiset asiakasryhmät, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen lisääntynyt COVID19:sta johtuen
- **COVID19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen**
  - Lukumäärä
  - Syyt
  - Varhaiskasvatuksen järjestäminen lapsille, joiden ryhmä tai päiväkotikoti on suljettu

POISSAOLOT

“

**Reilu kolmannes
vastaajista arvioi
poissaolojen
määrän kasvaneen
verrattuna
aiempiin
syksyihin**

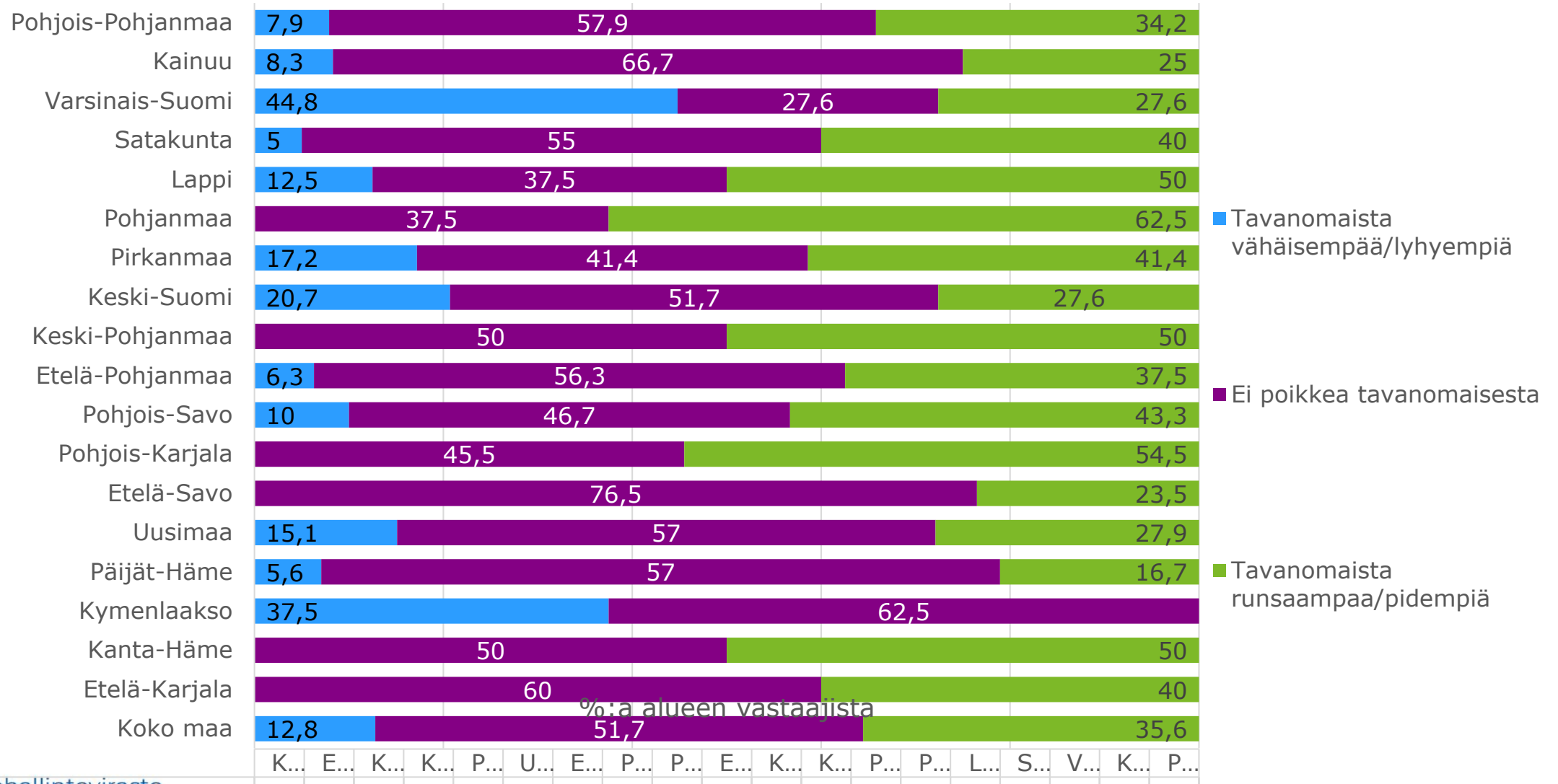

Aluehallintovirasto

Poissaolot syksyllä 2020

- Hieman aiempaa suurempi osuus vastaajista (35,5%) arvioi poissaolojen määrän kuluneen syksyn aikana tavanomaista runsaammaksi verrattuna aiempiin syksyihin (vk 44: 32,1%)
  - Maakuntatasolla tarkastellen poissaolojen runsautta koskevien arvioiden jakaumissa on erittäin suuria eroavuuksia: arvion "tavanomaista runsaampia" jättäneiden osuudet alueen vastaajista vaihtelivat 0%:n (Kymenlaakso) ja 62,5%:n (Pohjanmaa) välillä.
- Edelleen noin kaksi viidesosaa vastaajista (41,4 %; vk 44 42,7%) arvioi poissaolojen kestävän pidempään aiempiin syksyihin nähden
  - Maakuntatasolla tarkastellen poissaolojen runsautta koskevien arvioiden jakaumissa on suuria eroavuuksia. Esim. arvion "Tavanomaista runsaampia" jättäneiden osuudet alueen vastaajista vaihtelivat 16,7%:n (Kainuu) ja 62,5%:n ,2% (Pohjanmaa ja Etelä-Pohjanmaa) välillä.
- 5,8% kaikista vastaajista arvioi poissaolojen keston tavanomaista lyhyemmäksi

Varhaiskasvatuksen poissaolojen määrä verrattuna aiempiin syksyihin

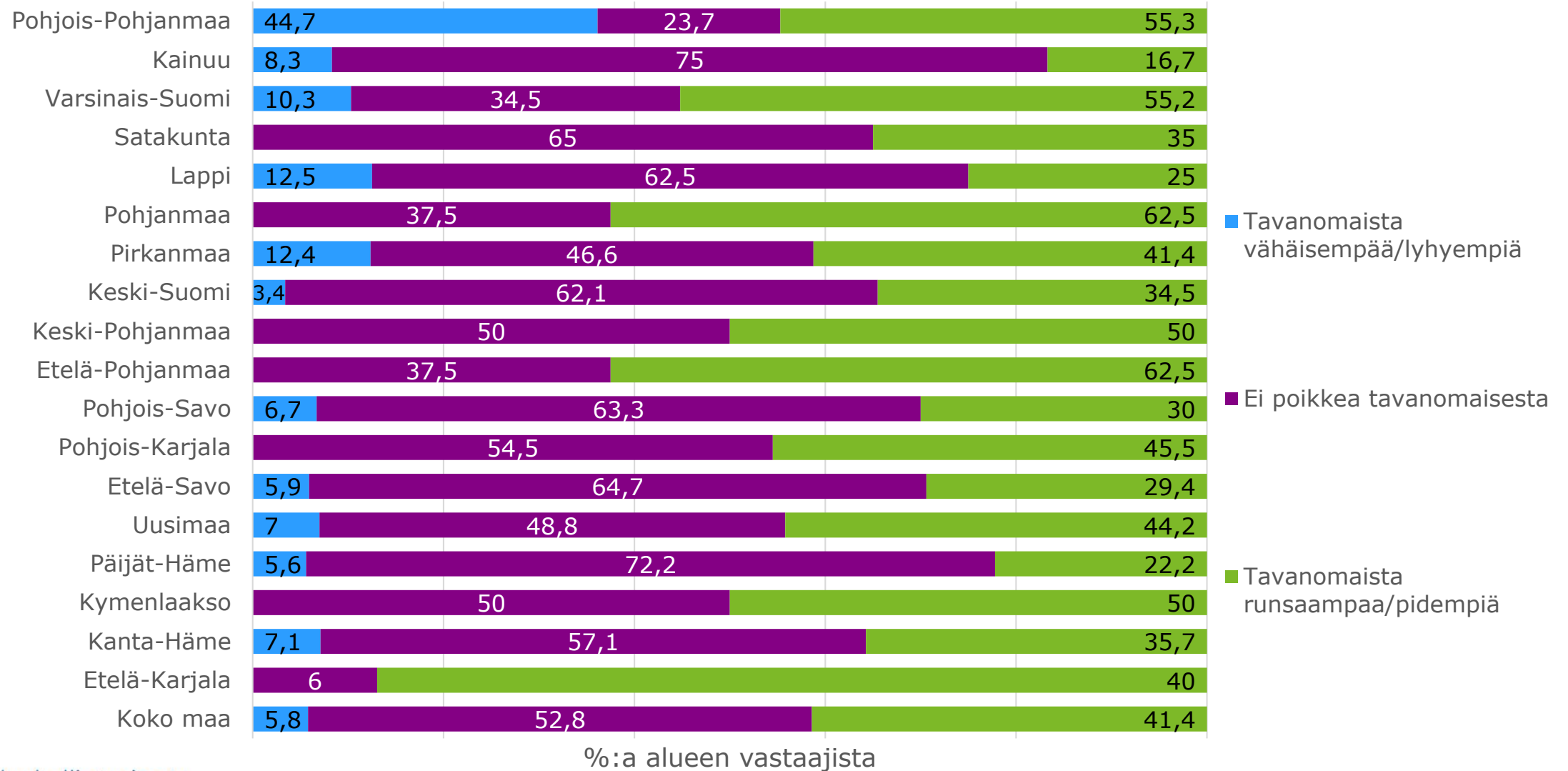

Varhaiskasvatuksen poissaolojen määrä verrattuna aiempiin syksyihin - arvotaulukko

	Tavanomaista vähäisempää / lyhyempiä	Ei poikkeaa tavanomaisesta	Tavanomaista runsaampaa / pidempiä
Koko maa	12,8	51,7	35,6
Etelä-Karjala	-	60	40
Kanta-Häme	-	50	50
Kymenlaakso	37,5	62,5	-
Päijät-Häme	5,6	57	16,7
Uusimaa	15,1	57	27,9
Etelä-Savo	-	76,5	23,5
Pohjois-Karjala	-	45,5	54,5
Pohjois-Savo	10	46,7	43,3
Etelä-Pohjanmaa	6,3	56,3	37,5
Keski-Pohjanmaa	-	50	50
Keski-Suomi	20,7	51,7	27,6
Pirkanmaa	17,2	41,4	41,4
Pohjanmaa	-	37,5	62,5
Lappi	12,5	37,5	50
Satakunta	5	55	40
Varsinais-Suomi	44,8	27,6	27,6
Kainuu	8,3	66,7	25
Pohjois-Pohjanmaa	7,9	57,9	34,2

Varhaiskasvatuksen poissaolojen kesto verrattuna aiempiin syksyihin

Varhaiskasvatuksen poissaolojen kesto verrattuna aiempiin syksyihin - arvotaulukko

	Tavanomaista vähäisempää/lyhyempiä	Ei poikkea tavanomaisesta	Tavanomaista runsaampaa/pidempiä
Koko maa	5,8	52,8	41,4
Etelä-Karjala	-	6	40
Kanta-Häme	7,1	57,1	35,7
Kymenlaakso	-	50	50
Päijät-Häme	5,6	72,2	22,2
Uusimaa	7	48,8	44,2
Etelä-Savo	5,9	64,7	29,4
Pohjois-Karjala	-	54,5	45,5
Pohjois-Savo	6,7	63,3	30
Etelä-Pohjanmaa	-	37,5	62,5
Keski-Pohjanmaa	-	50	50
Keski-Suomi	3,4	62,1	34,5
Pirkanmaa	12,4	46,6	41,4
Pohjanmaa	-	37,5	62,5
Lappi	12,5	62,5	25
Satakunta		65	35
Varsinais-Suomi	10,3	34,5	55,2
Kainuu	8,3	75	16,7
Pohjois-Pohjanmaa	44,7	23,7	55,3

“

**Varhaiskasvatuksen
hoitoaikojen
arvioidaan
enimmäkseen
pysyneen ennallaan
verrattuna aiempiin
syksyihin**

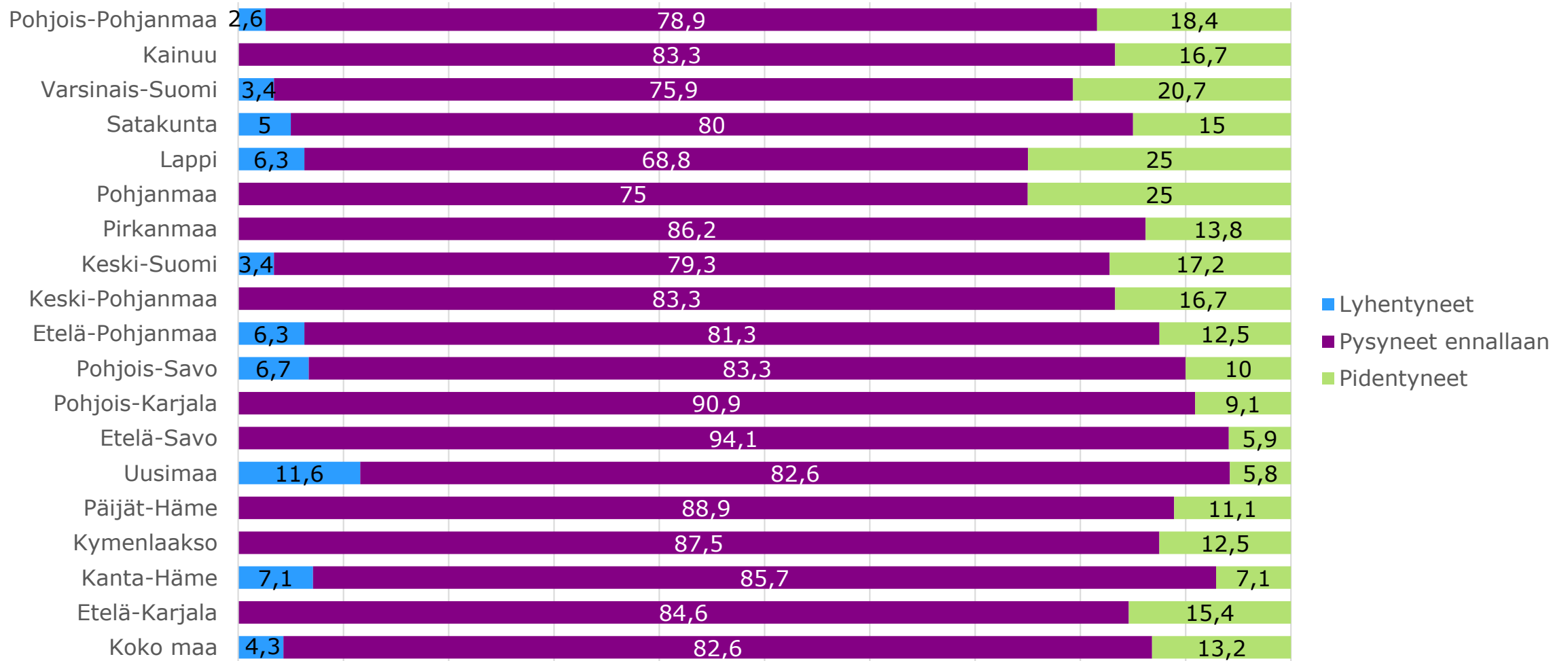

Aluehallintovirasto

Varhaiskasvatuksessa vietetty aika syksyllä 2020

- 13,2% vastaajista arvioi varhaiskasvatuksen hoitoaikojen pidentyneen verrattuna aiempiin syksyihin
  - Arvioissa on alueellista vaihtelua:
    - Maakuntatasolla tarkastellen arvion ”Pidentyneet” jättäneiden vastaajien osuus vaihteli 5,8 (Uusimaa) ja 25% (Pohjanmaa ja Lappi) välillä.
- Valtaosa vastaajista (82,6%) arvioi varhaiskasvatuksen hoitoaikojen pysyneen ennallaan verrattuna aiempiin syksyihin.

Varhaiskasvatuksen hoitoajat verrattuna aiempiin syksyihin

%:a alueen vastaajista

Varhaiskasvatuksen hoitoajat verrattuna aiempiin syksyihin - arvotaulukko

	Lyhentyneet	Pysyneet ennallaan	Pidentyneet
Koko maa	4,3	82,6	13,2
Etelä-Karjala	-	84,6	15,4
Kanta-Häme	7,1	85,7	7,1
Kymenlaakso	-	87,5	12,5
Päijät-Häme	-	88,9	11,1
Uusimaa	11,6	82,6	5,8
Etelä-Savo	-	94,1	5,9
Pohjois-Karjala	-	90,9	9,1
Pohjois-Savo	6,7	83,3	10
Etelä-Pohjanmaa	6,3	81,3	12,5
Keski-Pohjanmaa	-	83,3	16,7
Keski-Suomi	3,4	79,3	17,2
Pirkanmaa	-	86,2	13,8
Pohjanmaa	-	75	25
Lappi	6,3	68,8	25
Satakunta	5	80	15
Varsinais-Suomi	3,4	75,9	20,7
Kainuu	-	83,3	16,7
Pohjois-Pohjanmaa	2,6	78,9	18,4

“

**Poissaolojen määrä
lisääntynyt
hoito-, opetus- ja
maatalousalalla
työskentelevien
vanhempien
lapsilla**

Aluehallintovirasto

Asiakasryhmät, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen lisääntynyt Covid19:sta johtuen aikavälillä 29.10.-8.12.2020?

- Suurin osa huomioista kiinnittyi perheisiin, joissa toinen vanhemmista oli kotona.
- Poissaolojen/kotiin jäämisen todettiin lisääntyneen myös eräissä työntekijäryhmissä (ks. s.14)
- Vanhempien todettiin reagoivan tartunta- ja altistumistapauksiin herkästi, vaikka oma lapsi ei olisi altistunut.
- Subjektivistä varhaiskasvatusoikeutta käyttävien todetaan jääneen herkemmin kotiin, kun nuha ja flunssaoireet ovat lisääntyneet päiväkotiryhmässä.

Kuvatkaa lyhyesti erityisiä asiakasryhmiä, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen on lisääntynyt Covid19:sta johtuen, sekä mahdollisia syitä pois jäämiselle.

Perheissä, joissa toinen vanhemmista oli kotona taustasyiksi mainittiin

- Kotihoidossa oleva pienempi sisarus
- Äkillinen työn loppuminen (lomautus, työttömyys tmv.)
- Vanhemman, lapsen tai muun perheenjäsenen kuuluminen riskiryhmään
- Yksittäisissä vastauksissa nostettiin esiin myös koronaan epäilevästi suhtautuvat perheet, jotka eivät koe tarpeelliseksi noudattaa varhaiskasvatuksen korona-aikaisia ohjeistuksia, ja jäävät siten pois varhaiskasvatuksesta.

*”Työttömät, lomautetut tms. huoltajat, joiden työ on äkillisesti tai toistaiseksi loppunut
Äitiyslomalla/hoitovapaalla olevat huoltajat
Riskiryhmissä koronan suhteen olevat huoltajat tai lapset
--> Näistä ryhmistä lapset ovat jääneet herkemmin kotiin”*

”Matkailun hiipuminen ja matkailun parissa toimiville huoltajille tullut lomautuksia / määräaikaisia työsuhteita ei ole jatkettu.”

”Äitiyslomalla / hoitovapaalla / kotona olevien äitien lapset jääneet kotiin aiempaa enemmän / herkemmin paikallisen covid19-tilanteen heikennyttyä.”

”Sitten on ryhmä, joka kapinoi varhaiskasvatuksen korona-ajan ohjeistuksia sekä kasvattien maskien käyttöä. He pitävät koronaa keksittynä juttuna eivätkä halua lastensa tietävän asiasta tai ovat osallisena. He eivät hyväksy pienemmissä ryhmissä toimimista eikä päiväkodin toiminnanporrastuksia.”

Kuvatkaa lyhyesti erityisiä asiakasryhmiä, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen on lisääntynyt Covid19:sta johtuen, sekä mahdollisia syitä pois jäämiselle (1/2).

- Poissaolojen/kotiin jäämisen todettiin lisääntyneen seuraavissa työntekijäryhmissä:
  - Erilaista etätöitä tekevät
  - Maatalousyrittäjät
  - Hoitalan työntekijät
  - Opetusalan työntekijät
- Subjektiiivista varhaiskasvatusoikeutta käyttävien todetaan jääneen herkemmin kotiin, kun nuha ja flunssaoireet ovat lisääntyneet päiväkotiryhmässä.
- Myös koronapelkoa arvioitiin joissain tapauksissa kotiin jäämisen syyksi.

”Varhaiskasvatuksessa niitä lapsia, joiden huoltajat tekevät etätöitä, pidetään enemmän kotona.”

”Myös lypsytilallisten lapset ovat pidempiä aikoja pois tai lyhyempiä hoitopäiviä.”

”Päiväkodissa ilmennyt yhden ryhmän joukkoaltistuminen aiheutti poissaoloja myös niillä muiden ryhmien lapsilla, jotka eivät olleet altistuneet.”

”Sytä pois jäämiselle ovat olleet koronan pelko sekä yhteistyö ja auttamisen halu henkilökunnan sairastuvuuden ja siihen liittyvien sijaisuuksien järjestämiseksi.”

Kuvatkaa lyhyesti erityisiä asiakasryhmiä, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen on lisääntynyt Covid19:sta johtuen, sekä mahdollisia syitä pois jäämiselle (2/2).

- Vastaajat nostivat esiin erityisesti myös maahanmuuttaja- ja monikulttuuristaustaiset perheet. Yksittäinen vastaaja mainitsi lisäksi romaniperheet.
- Yksi vastaaja toteaa myös lasten poissaolojen ja kotiin jäämisen lisääntyneen perheissä, joissa on heikko sosioekonominen tausta.
- Yksi vastaaja toteaa myös lasten poissaolojen ja kotiin jäämisen lisääntyneen perheissä, joissa on tukea tarvitsevia ja pitkäaikaissairaita lapsia.

SULKEMISET

“

**Päiväkotien
sulkeminen
hyvin
harvinaista**

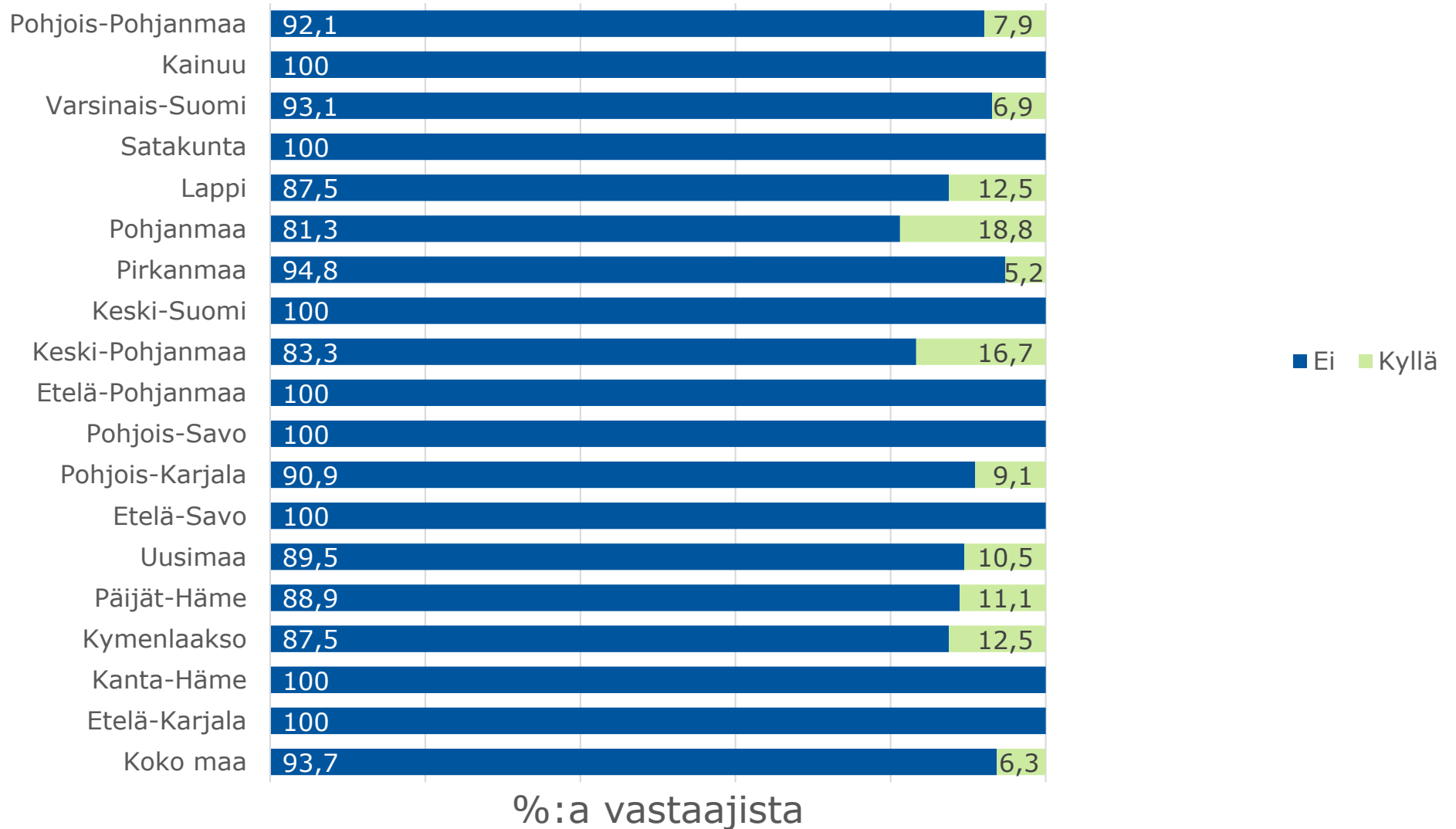

Aluehallintovirasto

Covid19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen

- Päiväkotiyksikköjä on jouduttu sulkemaan erittäin vähän (6,3% kaikista vastaajista, yhteensä 15 yksikköä koko maassa)
- Sulkemisiin liittyviä avoimia kommentteja esitettiin melko vähän.
- Pienien päiväkotien osalta koko henkilökunnan altistuessa, on päiväkotijoututtu sulkemaan.
- Altistumattomat lapset siirtyneet yleensä toisiin ryhmiin/yksiköihin ns. varahoitton.

Covid19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen - kaavio

Covid19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen - arvotaulukko

	Ei	Kyllä
Koko maa	93,7	6,3
Etelä-Karjala	100	
Kanta-Häme	100	
Kymenlaakso	87,5	12,5
Päijät-Häme	88,9	11,1
Uusimaa	89,5	10,5
Etelä-Savo	100	
Pohjois-Karjala	90,9	9,1
Pohjois-Savo	100	
Etelä-Pohjanmaa	100	
Keski-Pohjanmaa	83,3	16,7
Keski-Suomi	100	
Pirkanmaa	94,8	5,2
Pohjanmaa	81,3	18,8
Lappi	87,5	12,5
Satakunta	100	
Varsinais-Suomi	93,1	6,9
Kainuu	100	
Pohjois-Pohjanmaa	92,1	7,9

MUUT HUOMIOT

Muita huomioita: perheiden kanssa toimiminen

- Vastaajat nostavat laajasti esiin henkilöstön poissaolojen lisääntyneen.
- Poissaoloista johtuva sijaistarve on suuri, ja useissa vastauksissa nostetaan ongelmana esiin sekä henkilöstön että sijaisten riittämättömyys ja ajoittainen henkilöstöpula.
- Poissaolojen katsotaan myös kuormittavan henkilöstöä.

”Henkilökunta jää helposti kotiin ja sijaisten saanti on äärimmäisen haastavaa.”

”COVID19:sta johtuen henkilökunnan testaaminen ja testitulosten odottaminen on aiheuttanut paljon ylimääräisiä poissaoloja ja vastaavasti paljon sijaisuuksia eri varhaiskasvatusryhmissä.”

”Varhaiskasvatuksen henkilökuntaa on vaikea saada, ei saada varhaiskasvatuksen erityisopettajaa, ei saada sijaisia. Ei edes kouluttamattomia.”

”Henkilökunnan poissaolot kuormittavat tosi paljon, kun sijaisia on vaikea saada.”

Muita huomioita: perheiden kanssa toimiminen (1/2)

- Useissa vastauksissa sekä lasten että henkilöstön sairastavuuden todettiin kuitenkin myös vähentyneen. Syyksi arveltiin tarkemman hygienian noudattamista päivittäisessä työssä ja perheiden kohtaamisessa, sekä kasvanutta herkkyyttä jäädä vähäoireisenakin kotiin.
- Vastaajat nostivat usein esiin myös huolen henkilöstön jaksamisesta ja uupumuksesta, joiden taustasyinä mainittiin mm. henkilöstötarve ja sairastumisen pelko.

“Varhaiskasvatuksen lapsilla ja henkilöstöllä on ollut huomattavasti vähemmän flunssaa esim. vuoden 2019 syksyyn verrattuna. Lisääntyneellä käsi- ja yskimishygienialla on ollut havaittavissa myönteisiä vaikutuksia flunssasta johtuviin poissaolojen vähentymiseen.”

“ Yleisellä tasolla aikuisten sairastaminen on vähäisempää noin keskimäärin kuin aiempina vuosina - kun lapset ovat terveinä hoidossa, aikuisetkin pysyvät terveenä.”

“Hygienia ja se, että vähänkään sairaana ei tulla hoitoon / töihin, on vähentänyt tavanomaisia syksyn flunssakierteitä ja toisten tartuttamista.”

“Henkilökunta on uupunutta kautta linjan”

“Joidenkin huoltajien ja henkilöstön jäsenten kohdalla huoli ja pelko koronatartunnasta vaikuttaa jossain määrin jaksamiseen.”

Muita huomioita: perheiden kanssa toimiminen (2/2)

Muutamissa vastauksissa nostetaan esiin näkökulmia perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön koskien suosituksien noudattamista.

”Jotkut vanhemmat ovat turhautuneita lasten jatkuviin sairasteluihin, ja siihen kun lasta ei voi tuoda flunssaisena päiväkotiin.”

”Annettuja ohjeita hygieniasta ja turvaväleistä on noudatettu syksyn aikana hyvin. Jotkut perheet ovat tulkinneet suosituksia väljästi ja siihen on jouduttu puuttumaan.”

”Tilanne on tällä hetkellä rauhallinen ja luottavainen asiakkaiden keskuudessa.”

”Varhaiskasvatuksen asiakaskunta on suhtautunut vaihtuviin tilanteisiin erittäin hyvin ja kärsivällisesti. Yhteistyö asiakasperheiden kanssa on ollut mutkatonta ja sujuvaa, koronan aiheuttamista tilanteista ja hankaluuksista huolimatta.”

Muita huomioita:

Lisäksi esitettiin joitakin suojautumiseen ja muuhun ohjeistukseen liittyviä näkökulmia ja toiveita.

Aluehallintovirasto

”Toivoisin selkeämpiä ohjeita esim. maskisuosituksen suhteen varhaiskasvatusympäristössä.”

”Toivoisin, että ohjeistuksissa huomioitaisiin jollain tasolla kunnan kokoa ja tartuntatautilannetta. Rajoitusten koskiessa esim. päiväkotien tai ryhmien yhdistämistä (esim. koulujen joululoma-aikana), voi tilanne olla pienessä kunnassa se, että pikkupäiväkodissa tarvitsee 1-2 lasta hoitoa kyseisenä aikana.”

”Työntekijöiden suojautuminen ohjeistuksen noudattaminen on todella tärkeää varhaiskasvatuksessa. osa työntekijöistäkin kuuluu ns. riskiryhmään. Pienellä paikkakunnalla sijaisresurssit pienet.”

Aluehallintovirasto